

Ion-Ovidiu Pânișoară (coordonator)

Enciclopedia metodelor de învățământ

POLIROM
2022

Colecția *Profesorul de succes* este coordonată de Ion-Ovidiu Pânișoară.

© 2022 by Editura POLIROM

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Pe copertă: © VLADGRIN/Depositphotos.com

www.polirom.ro

Editura POLIROM

Iași, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700505
București, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1,
sector 4, 040031, O.P. 53

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României :

PÂNIȘOARĂ, ION-OVIDIU

Enciclopedia metodelor de învățământ / vol. coord. de Ion-Ovidiu Pânișoară. – Iași : Polirom, 2022

Conține bibliografie

ISBN 978-973-46-8701-5

I. Pânișoară, Ion-Ovidiu (coord.)

37

Printed in ROMANIA

Cuprins

<i>Prezentarea autorilor</i>	11
<i>Cuvânt-înainte</i> (Ion-Ovidiu Pânișoară).....	17
Activarea multisenzorială (VAKT) (Mona Lisa Pîslaru).....	19
Acvariul/ <i>Fishbowl</i> (Luiza Enachi-Vasluianu).....	21
Aici și acolo/ <i>Here and There</i> (Ruxandra Chirca).....	24
Alege câștigătorul! / <i>Pick the Winner!</i> (Luiza Enachi-Vasluianu).....	26
Algoritmizarea (Marcel Sultănescu).....	28
Analiza discursului/ <i>Discourse Analysis</i> (Camelia Rădulescu).....	30
Analiza produselor activității (Cristina Marina Ghiță).....	31
Analiza SWOT (Laura Elena Ciolan, Cristian Bucur).....	32
Analiza zonelor interactive de decizie/ <i>Analysis of Interactive Decision Areas</i> (AIDA) (Silvia Făt).....	34
Ancheta (Cristina Marina Ghiță).....	36
Autoevaluarea (Flavia Mălureanu).....	37
Autorefecția (Sorin Cristea).....	40
Autoscopia (Nicoleta Duță).....	43
Balonul cu aer cald/ <i>Hot Air Balloon</i> (Ruxandra Chirca).....	46
Biblioteca vie (Victoria Gheorghe).....	47
Blazonul personal (Cristina Marina Ghiță).....	49
<i>Bodystorming</i> (Ion-Ovidiu Pânișoară).....	50
<i>Brainsketching</i> (Ion-Ovidiu Pânișoară).....	51
Brainstormingul/Asaltul de idei (Sorin Cristea).....	52
<i>Brainwriting</i> (Cristian Bucur, Anca Petrescu).....	56
Bula de gândire/ <i>Thought Bubble</i> (Ruxandra Chirca).....	58
Bula dublă/ <i>Double Bubble Map</i> (Nicoleta Duță).....	59
Bulgărele de zăpadă/ <i>Snowball</i> (Luiza Enachi-Vasluianu).....	60
<i>Buzz-groups</i> (Nicoleta Duță).....	63
Cadranele/ <i>Quadrants</i> (Oana Stoican).....	67
Capsula timpului/ <i>Time Capsule</i> (Ruxandra Chirca).....	70
Cercetarea-acțiune/ <i>Action Research</i> (Victorița Trif).....	71
Cercetarea documentelor istorice (Sorin Cristea).....	73

Cercurile concentrice/ <i>Share-Pair Circles</i> (Crenguța Lăcrămioara Bizu)	76
CHATT (Nicoleta Duță)	78
Chestionarul (Cristina Marina Ghiță)	81
<i>Chunking</i> /Gruparea (Nicoleta Duță)	83
Cinci „De ce?”/ <i>Five Whys</i> (Corneliu Ciprian Ilade)	86
Ciorchinele (Flavia Mălureanu)	87
<i>Color, Symbol, Image</i> /Culoare, Simbol, Imagine (Laura Elena Ciolan, Cristian Bucur).....	89
Concasarea (Ruxandra Chirca)	90
Controversa creativă (Elena Rafailă)	91
Conversația (Luiza Enachi-Vasluianu).....	93
Conversația euristică (Sorin Cristea)	96
Cubul/ <i>Cubing</i> (Oana Stoican)	99
Cvintetul/ <i>Cinquain</i> (Oana Stoican)	103
Declanșatorul/ <i>Trigger Method</i> (Ion-Ovidiu Pânișoară)	107
Demonstrația (Sorin Cristea)	108
Descrierea (Laura Elena Ciolan, Cristian Bucur)	110
<i>Design Thinking</i> (Cristian Bucur, Anca Petrescu)	112
Dezbaterea (Flavia Mălureanu).....	114
Diagrama-arbore/ <i>Tree Diagram</i> (Ruxandra Chirca).....	116
Diagrama cauză-și-efect (Crenguța Lăcrămioara Bizu).....	117
Diagrama Venn (Flavia Mălureanu)	119
Discuția colectivă (Nicoleta Duță).....	120
Discuția-panel (Elena Rafailă).....	123
Dramatizarea (Laura Elena Ciolan, Cristian Bucur).....	124
Eseul (Victorița Trif)	127
Eseul de cinci minute (Oana Stoican)	130
Eșecul productiv/ <i>Productive Failure</i> (Anca Petrescu).....	131
Exercițiul (Sorin Cristea).....	132
Experimentul (Sorin Cristea)	136
Experimentul în izolare/ <i>Remote Lab</i> (Victorița Trif)	139
Explicația (Elena Rafailă, Marcel Sultănescu)	141
Explozia stelară/ <i>Starbursting</i> (Crenguța Lăcrămioara Bizu).....	143
Expunerea (Laura Elena Ciolan)	144
<i>Flipped Classroom</i> /Clasa inversată (Iuliana Mihaela Lazăr)	147
<i>Gamification</i> /Ludificarea (Adina Pescaru).....	152
Harta mentală/ <i>Mind Mapping</i> (Teodora Irina Moțățăianu)	157
Hărțile conceptuale (Crenguța Lăcrămioara Bizu)	158
HEI (Ipoteză-Experiment-Instruire) (Ion-Ovidiu Pânișoară)	164
Hermeneutica textului (Diana Csorba)	165

Instructajul (Laura Elena Ciolan)	169
Instruirea programată (Laura Elena Ciolan)	171
Interogarea autorului/ <i>Questioning the Author</i> (QtA) (Nicoleta Duță).....	172
Inversiunea problemei/ <i>Problem Reversal</i> (Silvia Făt).....	175
Investigația (Victoria Gheorghe)	176
Împărțirea cireșelor/ <i>Cherry Split</i> (Ruxandra Chirca)	179
Învățarea bazată pe conținut a unei limbi străine (CLIL) (Anca Petrescu).....	181
Învățarea bazată pe proiecte/ <i>Project-Based Learning</i> (PBL) (Iuliana Mihaela Lazăr)	183
Învățarea bazată pe scenarii ramificate/ <i>Branching Scenarios</i> (BS) (Iuliana Mihaela Lazăr)	186
Învățându-i pe alții (Marin Manolescu)	188
Jocul de rol (Flavia Mălureanu).....	190
Jocul didactic (Flavia Mălureanu).....	193
Jocurile de „spargere a gheții” (Ion-Ovidiu Pânișoară)	196
Jurnalul reflexiv (Crenguța Lăcrămioara Bizu)	197
Lectura după imagini (Camelia Rădulescu)	200
Lectura explicativă (George Enache).....	201
Linia valorii/ <i>Value Line</i> (Anca Petrescu)	202
Lotus/Floarea de nufăr (Crenguța Lăcrămioara Bizu).....	204
Lucrările practice (Victoria Gheorghe)	209
Masa rotundă/ <i>RoundTable</i> (Cornelia Ștefănescu)	212
Mănunchiul de banane/ <i>Bunches of Bananas</i> (Ion-Ovidiu Pânișoară)	214
Metoda biografică (Cristina Marina Ghiță)	216
Metoda centrelor de interes (Olimpius Istrate)	217
Metoda metaforelor (Diana Csorba).....	218
Mnemotehnicile sau tehnicile de memorare (Victoria Gheorghe, Camelia Rădulescu)	220
Modelarea (Victoria Gheorghe)	222
Morișca discuțiilor/ <i>Pinwheel Discussions</i> (Luiza Enachi-Vasluianu).....	225
Mozaicul/ <i>Jigsaw</i> (Crenguța Lăcrămioara Bizu).....	227
<i>Open Space</i> (Victoria Gheorghe).....	230
Optimiști versus pesimiști/ <i>Optimists and Pessimists</i> (Luiza Enachi-Vasluianu)	232
Ora de geniu/ <i>Genius Hour</i> (Ruxandra Chirca).....	234
Patru colțuri/ <i>Four Corners</i> (Corneliu Ciprian Ilade).....	236
Pălăriile gânditoare/ <i>Thinking Hats</i> (Crenguța Lăcrămioara Bizu)	238
Pătratele divizate (Laura Elena Ciolan)	243
Phillips 66 (Oana Stoican)	244
<i>Photolangage</i> (Cornelia Ștefănescu).....	248
PhotoVoice (Victoria Gheorghe)	251
<i>Pin Cards</i> (Laura Elena Ciolan).....	252

Planificarea inversă/ <i>Backwards Planning (Understanding by Design)</i> (Iuliana Mihaela Lazăr)	253
Portofoliul (Crenguța Lăcrămioara Bizu)	255
Posterul (Victorița Trif)	259
Povestirea (Elena Rafailă, Camelia Rădulescu)	260
Povestirea creată de elevi (Camelia Rădulescu)	263
Predarea reciprocă/ <i>Reciprocal Teaching</i> (Crenguța Lăcrămioara Bizu, Teodora Irina Moțățianu)	266
Predicția (Anca Petrescu)	268
Prelegerea (Flavia Mălureanu)	270
Problematizarea (Corneliu Ciprian Ilade)	272
Răspunsul prin rotație/ <i>Board Rotation</i> (Luiza Enachi-Vasluianu)	276
Referatul (Marin Manolescu)	279
Reflectarea/ <i>Mirroring</i> (Camelia Rădulescu)	282
Reflecția/ <i>Reflection</i> (Camelia Rădulescu)	283
Reportajul (Laura Elena Ciolan)	285
Repovestirea (Camelia Rădulescu)	286
Rezolvarea creativă de probleme/ <i>Creative Problem Solving (CPS)</i> (Ion-Ovidiu Pânișoară, Victoria Gheorghe)	288
<i>Rolestorming</i> (Cornelia Ștefănescu)	290
<i>Round Robin/Cercul</i> (Luiza Enachi-Vasluianu)	293
SCAMPER/Lista de verificare Osborn (Silvia Făt, Ruxandra Chirca)	296
Scheletul de recenzie (Oana Stoican)	298
<i>Shadow Reading</i> (Laura Elena Ciolan)	299
Simularea (Silvia Făt, Ruxandra Chirca, Iuliana Mihaela Lazăr)	302
Sinectica (Corneliu Ciprian Ilade)	305
SINELG/INSERT (Oana Stoican)	307
Sociodrama (Cristina Marina Ghiță)	311
SQ3R (Nicoleta Duță)	313
STAD (<i>Student Teams Achievement Divisions</i>) (Ion-Ovidiu Pânișoară, Silvia Făt)	315
<i>Step Inside/Pășește înăuntru!</i> (Anca Petrescu)	316
<i>Storytelling</i> (Oana Stoican, Cornelia Ștefănescu)	318
Strategia Creativă Disney/ <i>Disney Creativity Strategy</i> (Ion-Ovidiu Pânișoară)	322
Studiul de caz/ <i>Case Study</i> (Victorița Trif)	323
Știu – Vreau să știu – Am învățat (K-W-L) (Valeriu Ștefănescu)	325
Tablele graffiti/ <i>Graffiti Boards</i> (Silvia Făt)	328
Teatrul forum (TF) (Victoria Gheorghe)	329
Tehnica 5W1H/ <i>Kipling</i> (Corneliu Ciprian Ilade)	331
Tehnica 6/3/5 (Crenguța Lăcrămioara Bizu)	332
Tehnica Delphi (Cristina Marina Ghiță)	333
Tehnica grupului nominal/ <i>Nominal Group Technique</i> (Teodora Irina Moțățianu)	335

Tehnica incidentului critic/ <i>Critical Incident Technique</i> (Ion Negreț-Dobridor)	336
Tehnica Ringi (Ion-Ovidiu Pânișoară).....	345
Textul liber (Anca Petrescu)	347
<i>Think-Pair-Share</i> (TPS)/Gândiți – Lucrați în perechi – Comunicați (Luiza Enachi-Vasluianu)	348
<i>Total Physical Response</i> (TPR) (Luiza Enachi-Vasluianu)	351
<i>Transcend</i> (Victoria Gheorghe).....	354
Turnirul/ <i>Team Games Tournament</i> (TGT) (Luiza Enachi-Vasluianu, Laura Elena Ciolan).....	355
Turul de masă (Elena Rafailă).....	359
Turul galeriei/ <i>Gallery Walk</i> (Cornelia Ștefănescu).....	361
Webinarul/Seminarul Web (Victorița Trif).....	364
<i>Whip Around</i> (Luiza Enachi-Vasluianu).....	365
 <i>Bibliografie</i>	 369

Combinăția dintre două noduri conceptuale incluzând și indicația săgeții constituie o afirmație logică, elementul de bază al hărții conceptuale și cea mai mică unitate folosită pentru a judeca validitatea relației exprimate între două noțiuni. Astfel hărțile conceptuale reprezintă importante aspecte ale sistemului conceptual pe care elevul îl deține într-un anumit domeniu.

Etapetele construirii unei hărți conceptuale

Pentru a construi o hartă conceptuală, mai întâi se realizează o listă cu 10-15 concepte-cheie sau idei despre ceea ce ne interesează și câteva exemple (Maxwell, 2005, p. 52). Plecând de la o singură listă se pot realiza mai multe hărți conceptuale diferite în funcție de aranjamentul ales pentru reprezentarea hărții conceptuale.

Sunt 7 etape în crearea unei hărți cognitive :

Etapa 1 : Se transcriu fiecare concept/idee și fiecare exemplu pe câte un *post-it* (pot fi folosite *post-it*-uri de o culoare pentru concepte și de o altă culoare pentru exemple).

Etapa 2 : Se aranjează mai întâi conceptele pe o foaie mare (un poster) astfel : conceptele generale (abstracte) se situează în partea de sus a foii, iar celelalte în partea de jos. Nu se includ încă și exemplele.

Etapa 3 : Dacă este posibil, se vor aranja conceptele astfel încât să decurgă unul din celălalt. La un moment dat se pot adăuga și alte concepte pentru a ușura înțelegerea și a le explica sau a le dezvolta pe cele existente.

Etapa 4 : Se trasează linii de la conceptele de sus către cele de jos cu care relaționează și pentru conceptele de pe aceleași niveluri. Aranjamentul poate fi modificat continuu.

Etapa 5 : Această etapă este cea mai importantă și poate cea mai grea : pe liniile de interconectare se scrie un cuvânt (sau mai multe) care să explice relația dintre conceptele conexe. În continuare se pot rearanja bucățile de hârtie astfel încât relațiile dintre concepte/idei să fie ușor de vizualizat.

Etapa 6 : Se trec și exemplele sub conceptele de care aparțin și se conectează de acestea print-un cuvânt de genul „exemplu”.

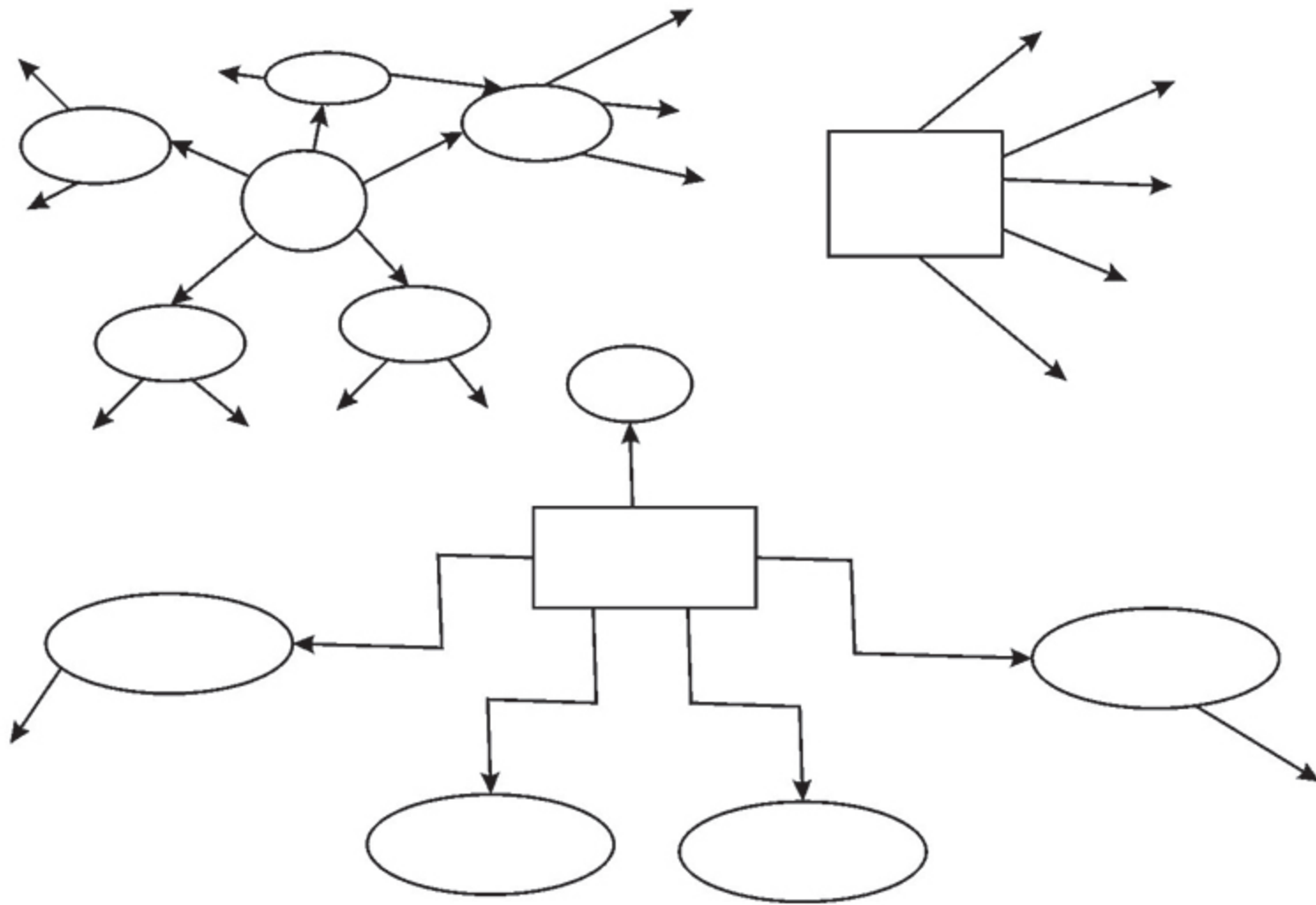
Etapa 7 : Se copiază rezultatul obținut, realizându-se harta conceptuală pe o foaie de hârtie. În locul *post-it*-urilor se reprezintă câte un cerc în jurul conceptului. Pentru exemple se alege o formă geometrică diferită de cea a conceptelor sau niciuna.

Tipuri de hărți conceptuale

Prin forma diferită de reprezentare a informațiilor, hărțile conceptuale se împart în patru mari categorii :

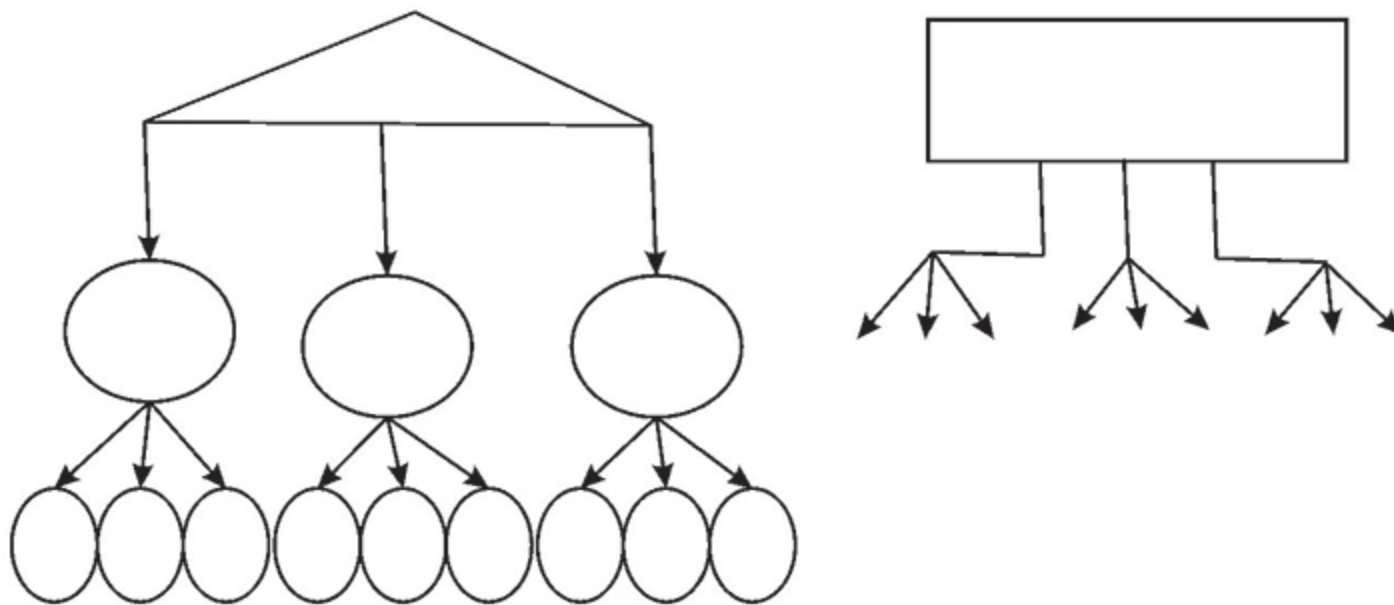
1. Harta conceptuală de tip „pânză de păianjen”

În mijloc se află un concept central, o temă unificatoare, de la care pleacă legăturile sub formă de raze către celelalte concepte secundare.

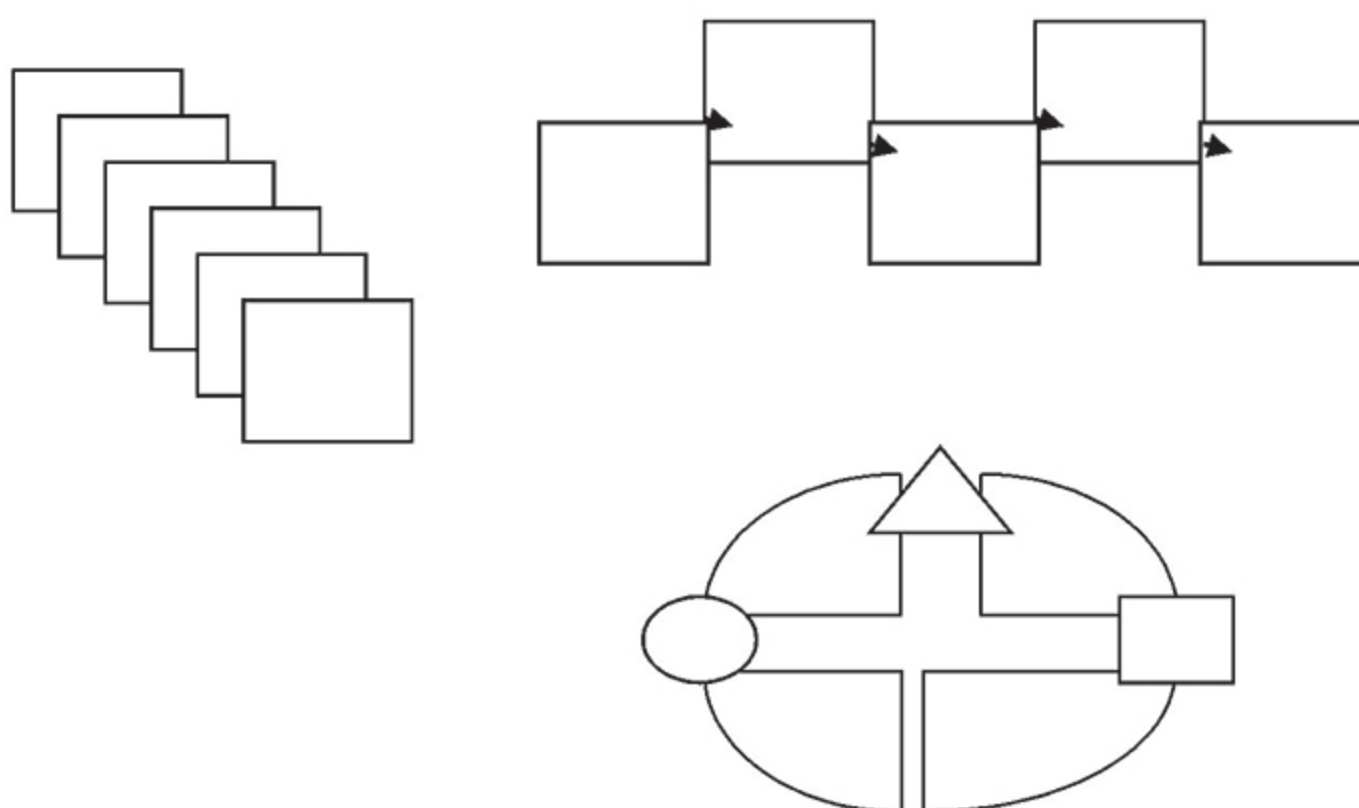
2. Harta conceptuală *ierarhică*

Prezintă informațiile în ordinea descrescătoare a importanței, cea mai importantă aflându-se în vârf. Celelalte concepte sunt aranjate în funcție de gradul de generalitate, de modul cum decurg unul din celălalt și de alți factori. Această aranjare în termenii unei clasificări începând de la cea ce este mai important și coborând prin divizări progresive către elementele secundare se mai numește și hartă conceptuală sub formă de *copac*.

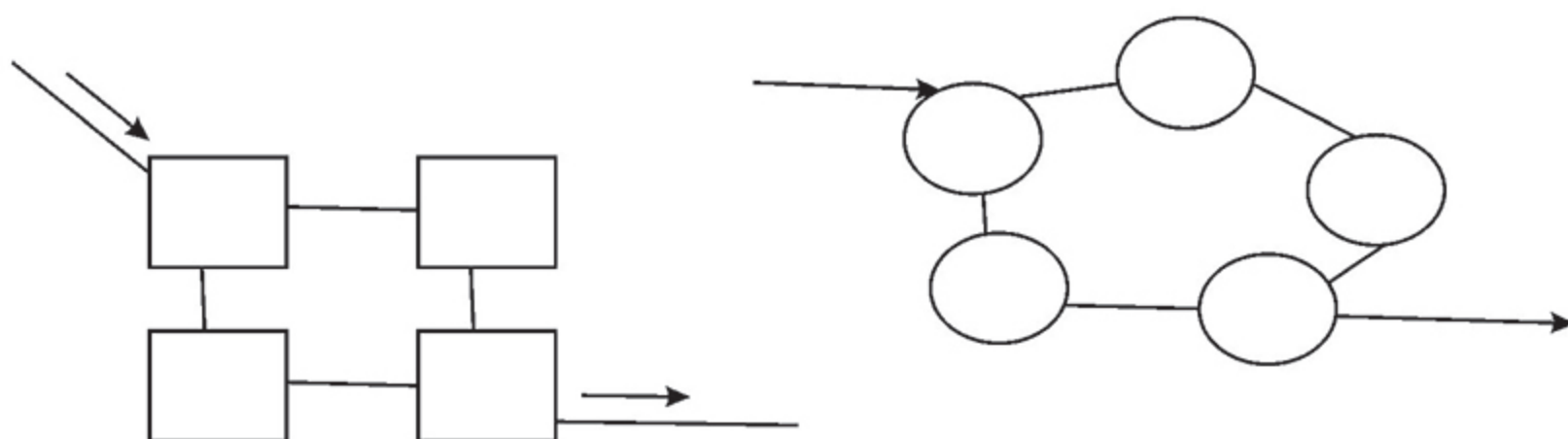
3. Harta conceptuală *liniară*

Informațiile sunt prezentate într-un format liniar.

4. Sisteme de hărți conceptuale

Informația este organizată într-un mod similar celor anterioare, în plus adăugându-se *inputs* și *outputs* (intrări și ieșiri):

Avantajele utilizării hărților conceptuale :

- folosirea hărților conceptuale în învățarea conceptelor ușurează reprezentarea procesului de învățare și evaluarea sistemelor de cunoștințe ;
- harta conceptuală poate fi folosită în organizarea cunoștințelor deja existente în mintea elevului și în pregătirea noilor asimilări ;
- hărțile conceptuale pot fi folosite pentru organizarea planificării sau proiectării unei activități, a cercetărilor desfășurate în grup sau individual ;
- acordând o importanță majoră creării de legături între concepte, hărțile conceptuale vin să detroneze învățământul bazat exclusiv pe memorizare și simplă reproducere a unor definiții sau a unor algoritmi de rezolvare a problemelor, promovând concepția că elevul trebuie să fie conștient de modul în care se leagă conceptele unele de altele. Prin crearea de hărți conceptuale se deschid perspective către un proces de învățare activ și conștient ;
- teoria constructivistă a învățării argumentează că noua cunoaștere trebuie integrată în structura existentă de cunoștințe. Hărțile conceptuale favorizează acest proces, stimulându-l pe cel care învață să acorde atenție relațiilor existente între concepte.

- prezentându-se ca niște rețele de cunoștințe, hărțile conceptuale facilitează înțelegerea, cunoașterea și ușoara aplicabilitate a cunoștințelor teoretice în practică, deoarece conceptele nu există izolat, ci în relație cu celelalte. Ele nu pot fi nici învățate, nici evaluate fără a fi puse în legătură ;
- hărțile conceptuale permit vizualizarea relațiilor dintre cunoștințele elevului și nu numai, iar schematizarea se realizează în folosul sintetizării și al evitării folosirii expresiilor explicative lungi ;
- evaluarea performanțelor este ușurată de această tehnică pentru că ea relevă modul în care gândesc participanții și în care folosesc ceea ce au învățat.

Dezavantajele ar fi timpul solicitat, nivelul ridicat al standardizării, rigoarea și ordinea în care subiectul trebuie să lucreze.

În anul 2000, T. Stoddart și colaboratorii săi au dezvoltat o metodă de a evalua procesul de învățare al elevilor folosind hărțile conceptuale, înregistrând rezultate optime. În legătură cu aceasta, I.M. Kinchin (2000) releva avantajul hărții conceptuale de a deschide o fereastră spre mintea elevului.

Ruiz-Primo și Shavelson (1996) au caracterizat evaluarea hărții conceptuale luând în considerație : sarcina ce invită elevul să furnizeze legăturile dintre structurile cognitive pe care le are într-un domeniu ; forma răspunsului dat de elev ; baremul după care harta conceptuală poate fi evaluată cu acuratețe și consistență.

În evaluarea hărții conceptuale se pot formula mai multe *criterii de evaluare* :

- pe baza calității afirmațiilor (însemnând totalul informațiilor corecte) ;
- calculând procentul afirmațiilor corecte date de elev în raport cu totalul posibil al acestora ;
- calculând raportul corect-incorect.

Hărțile conceptuale pot fi întocmite la începutul unui demers didactic pentru a evalua situația cognitivă și emoțională inițială. Ele pot fi analizate și comparate între ele și pot constitui un punct de plecare pentru activitățile instructiv-educative următoare.

Într-o fază ulterioară, după parcurgerea etapelor instruirii, hărțile conceptuale se pot reface și se pot efectua comparații cu cele inițiale. Se pot deduce astfel carențele hărții, conceptele lipsă, elementele asupra cărora trebuie insistat, rețelele de cunoștințe (orientate mai degrabă spre realitatea empirică sau care ilustrează realitatea teoretică, abstractă).

Evaluarea hărților (prin compararea celor inițiale cu cele finale) va evidenția progresul învățării și gradul de complexitate a structurilor cognitive ; se poate observa dacă, pe parcursul activității, constructele au fost completate sau au devenit mai variate.

Crenguța Lăcrămioara BIZU

HEI (Ipoteză-Experiment-Instruire)

Inițiată de Itakura în 1967 (engl. : *Hypothesis-Experiment-Instruction*), tehnica a pornit de la idea că „pentru a schimba conceptele intuitive puternice cu care elevii vin la școală, un număr de probleme provocatoare și motivante trebuie să le fie prezentate într-o ordine

specifică, care să creioneze un conflict aparent între logica științifică și logica intuitivă” (Itakura, *apud* Allaire, Pecore, Bohan, 2019, p. 15).

Concret, această tehnică are șase pași :

1. Cursanților le este prezentată o întrebare care conține trei sau patru alternative de răspuns. Întrebarea specifică și modul în care se poate confirma ce alternativă este corectă.
2. Cursanților li se cere să opteze, individual, pentru câte un răspuns.
3. Răspunsurile sunt contabilizate prin ridicarea mâinii și scorurile pentru fiecare alternativă sunt specificate pe tablă/*flip-chart*.
4. Cursanții sunt încurajați să explice și să discute alegerile pe care le-au făcut. În această etapă este important să își apere părerile (Steffe, Gale, 2012, p. 168).
5. Cursanților li se cere încă o dată să aleagă o alternativă ; ei își pot menține sau schimba alegerile făcute prima oară.
6. Cursanților le este permisă testarea predicțiilor făcute prin observarea unui experiment sau prin citirea unui pasaj oferit de cadrul didactic/trainer.

Vosniadou (2009, p. 470) afirmă că un aspect specific tehnicii HEI este că „elevii își pot schimba părerea în orice moment. De asemenea, este permis să nu spună nimic”.

Această tehnică vizează în primul rând formarea cursanților ca grup și mai puțin în găsirea unor soluții ; în același timp urmărește educarea gândirii participanților.

Aaron (2004, pp. 20-21) vede această tehnică ca funcționând mai bine în combinație cu o alta, LES – *Launch, Explore, Summarize*, inițiată de Burns, deoarece astfel HEI devine mai bine organizată. Conform lui Aaron, în prima etapă (cea de lansare, de introducere) se oferă elevilor spre discuție problema, datele experimentale și o întrebare ca în tehnica HEI, formulate sub forma unei ipoteze de lucru. În etapa de explorare, grupurile de elevi discută și fac presupuneri privitoare la rezultatele posibile ale experimentului și găsesc și motivații pentru aceste predicții. Apoi fiecare grup expune întregii clase concluziile la care a ajuns. Această etapă este suplimentară față de HEI, apoi ne întoarcem pe traseul tehnicii lui Itakura și punem întreaga clasă să voteze pentru ideile emise. În etapa de sumarizare se discută corectitudinea predicțiilor făcute.

În concluzie, putem să fim de acord cu afirmația lui Hatano și Inagaki (*apud* Bilal, Erol, 2010, p. 270) că HEI „are un design ingenios, pentru că la început le prezintă elevilor o problemă cu variante multiple de alternative conflictuale și apoi îi invită pe aceștia să discute problema, ceea ce amplifică motivația pentru înțelegere și chiar conduce la o activitate de înțelegere colectivă în sala de clasă”.

Ion-Ovidiu PĂNIȘOARĂ

Hermeneutica textului

Provenind de la numele zeului Hermes, mesagerul lui Zeus pentru oameni, cuvântul „hermeneutică”, etimologic, provine din greaca veche (*hermeneutiké tejne*). La rândul său, acest cuvânt este compus din alte trei cuvinte : *hermeneuo*, care înseamnă „a descifra”, *tekhné*, care înseamnă „artă”, și sufixul *-tikos*, cu sensul de „legat de”.

Deși, atunci când vorbesc despre *hermeneutică*, unii autori o numesc „știința interpretării”, iar alții preferă să-i spună „arta interpretării”, cei mai mulți consideră că hermeneutica este mai curând o tehnică sau, în sens extins, o metodă de studiu și de cercetare.

Un scurt istoric al acestei metode este necesar pentru descifrarea specificității sale. Inițial hermeneutica a fost utilizată în teologie cu scopul de a facilita procesul de interpretare a Sfintelor Scripturi. Abia începând cu secolul al XIX-lea alte domenii de cunoaștere au devenit receptive la necesitatea valorificării ei în complementaritate cu diferite strategii de studiu și cercetare. Dacă Platon aprecia hermeneutica drept acea tehnică specială de interpretare a oracolelor și a mesajelor divine, Aristotel menționează contribuția sa majoră în comprehensiunea discursurilor.

Filosofului Fr. Schleiermacher i se recunoaște calitatea de a fi „părintele” hermeneuticii. Conform acestui autor, în înțelegerea limbajului ar fi utilizate două căi – una gramaticală și alta psihologică. Calea cu specific gramatical vizează explicarea expresiilor într-un context lingvistic, iar cea psihologică are în vedere că, deși oamenii utilizează aceleași cuvinte, ei pot exprima lucruri diferite. Hermeneutica ar fi metoda de descifrare a semnificației consensual reale, dar și posibile a mesajelor ce se doresc a fi descifrate.

Wilhelm Dilthey, continuator al lui Schleiermacher, ne ajută să recunoaștem că viața poate fi profund explicată și înțeleasă într-un flux istoric de evenimente și semnificații ale acestora în scurgerea timpului.

O abordare în sens ontologic (existențial) a hermeneuticii ne este oferită de Martin Heidegger. El este de acord cu Dilthey când afirmă că hermeneutica este o formă de „autoexplicație a comprimării vieții”, subliniind că însăși „înțelegerea” reprezintă o experiență umană condensată, pe care ființa umană o experimentează potrivit propriei sale naturi și familiarizării cu realitatea cotidiană a lucrurilor, experiențelor, evenimentelor.

Hans-Georg Gadamer, filosof german, propunea în cartea *Adevăr și metodă* (1960) ideea conform căreia „interpretarea” ca act incumbă trei momente: „înțelegerea”, „interpretarea” și „aplicarea”. „A înțelege” presupune a identifica sensul adevărat sau adecvat intenției primare pentru care un mesaj a fost produs. „A interpreta” presupune să conferim mesajului înțelegeri noi și diferite, contextualizate și reasezate în matricea unor sensuri proaspete. „Aplicarea” presupune adaptarea la o situație concretă, identificabilă și extragerea unei semnificații cu caracter practic-educativ.

Într-un demers didactic, *etapele metodei hermeneutice* se modelează pe următorul algoritm posibil, aplicabil individual ori/și în grupuri mici:

1. *Identificarea unei probleme* (conform bibliografiei pe subiect)
Se poate realiza în diferite moduri: fie prin adresarea de întrebări, fie prin simpla identificare a situației de investigat.
2. *Identificarea textelor relevante* (în funcție de stadiul empiric)
Sunt căutate și/ori propuse spre studiu cele mai relevante texte – dincolo de resursele bibliografice clasice, pot fi utilizate motoare de căutare pentru resurse de studiu online.
3. *Validarea textului*
În această etapă sunt derivate acele întrebări interne ale celui ce studiază un anumit univers problematic cu privire la cantitatea și calitatea textelor adecvate pentru interpretările asociate problemei explorate. Se realizează așa numita „critică internă” a resurselor de studiu.